

Číslo konania: KPUTN-2019/2941-18/78798

Vybavuje: Mgr. D. Nipčová, PhD.

V Trenčíne: 01.10.2019

Krajský pamiatkový úrad Trenčín (ďalej len „KPÚ Trenčín“) podľa § 11 odsek 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) ako vecne a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona ako miestne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu a v zmysle § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie.

KPÚ Trenčín podľa § 32 odseku 4 pamiatkového zákona na základe zámeru obnovy národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „NKP“) Hrad Beckov, zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF) pod číslom 1180/1-18, pamiatkových objektov: západného hradného paláca, č. ÚZPF 1180/5 a západnej bašty Hradu Beckov, č. ÚZPF 1180/6, situovaných na parcele číslo 384, katastrálne územie Beckov, vo vlastníctve: Obce Beckov, v zastúpení starostom obce Danielom Hladkým prezentovanom na pracovnom rokovaní z dňa 12.09.2019 **k zámeru obnovy západného hradného paláca NKP Hradu Beckov, č. ÚZPF 1180/5 a západnej bašty NKP Hradu Beckov, č. ÚZPF 1180/6** a spracovaných výskumných dokumentácií **rozhodol, že predložený zámer obnovy**

je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom

p r í p u s t n ý

pri dodržaní nasledovných podmienok:

- realizovať práce v zmysle podmienok záväzných stanovísk KPÚ Trenčín č. konania KPUTN-2018/1216-13/34928 zo dňa 04.05.2018 a č. konania KPUTN-2019/2941-17/75772 zo dňa 23.09.2019 k výskumným dokumentáciám architektonicko-historického výskumu z rokov 2017 a 2018 (vypracoval Ing. arch. Martin Bóna, PhD. a Ing. Miroslav Matejka)
- **zabezpečiť spracovanie** projektovej dokumentácie **obnovy západného paláca a západnej bašty NKP Hrad Beckov** na základe výsledkov architektonicko-historického výskumu z rokov 2017 a 2018 **s rešpektovaním spracovaných schválených návrhov obnovy**, ktorá bude **v rozpracovanosti konzultovaná a následne predložená KPÚ Trenčín na schválenie** (projektová dokumentácia bude riešiť nasledovné - obnova západného paláca v rozsahu schváleného návrhu obnovy: drevený strop nad 2. NP v rozsahu miestností F a G, návrh kovových mreží, zábradlí, výplne otvorov, závesov a kovaní, dverí, návrh schodiska (sprístupnenia) priestoru miestnosti A, návrh zábradlia plochy vyhladky 3.NP a úpravy plochy navrhovaného stropu 3.NP s návrhom

izolácie a odvodnenia, obnova západnej bašty v rozsahu schváleného návrhu obnovy: návrh skrytej strechy odvodnenej chrličom do svahu - vypracovať štúdiu s alternatívnymi tvarovými a technickými riešeniami strešnej konštrukcie, statika, návrh všetkých úprav interiérových povrchov – dlažba (materiál, rozmer, spôsob uloženia), povrchová úprava stien (forma, materiálové zloženie a rozsah omietania s rešpektovaním požiadavky na reštaurovanie a vhodnú formu prezentácie zachovaných historických omietok), 2 toalety umiestnené v priestore pri západnej stene obytnej veže, č. ÚZPF 1180/1, elektroinštalácia – v rámci vedenia elektroinštalácia v návrhu minimalizovať zásahy do NKP)

- realizovať doplnkové pamiatkové výskumy, doplnkový dendrochronologický výskum a reštaurovanie v rámci obnovy západného paláca a západnej bašty NKP Hrad Beckov

KPÚ Trenčín podľa § 35 ods. 4 a § 35 ods. 7 pamiatkového zákona

určuje vykonať pamiatkový výskum.

KPÚ Trenčín podľa § 39 ods. 1 pamiatkového zákona **určuje nasledujúce podmienky vykonávania výskumu:**

a) druh výskumu: archeologický a doplnkový architektonicko-historický výskum

b) miesto a rozsah vykonávaného výskumu: Hrad Beckov, pamiatkové objekty: **palác hradný (západný), č. ÚZPF 1180/5, bašta (západná), č. ÚZPF 1180/6, nádvorie hradné, č. ÚZPF 1180/2**, parc. č. 384, k. ú. Beckov

c) architektonicko – historický výskum:

- **v predstihu obnovy po postavení lešenia vykonať** formou povrchového, čiastočne sondážneho výskumu **prostredníctvom realizátora architektonicko-historického výskumu doplnkový architektonicko-historický výskum** so zameraním sa na doteraz neprístupné časti objektov západného paláca a západnej bašty (predovšetkým doposiaľ neskúmanú západnú fasádu) s cieľom dokumentácie jednotlivých prvkov a historických omietok, zároveň vykonať doplnkový dendrochronologický výskum t. č. neprístupných a predpokladaných drevených vzoriek na objektoch západného paláca a západnej bašty, ktoré by mohli spresniť časové zaradenie jednotlivých vývojových etáp, súčasťou dokumentácie doplnkového výskumu bude spresnenie návrhu obnovy oboch objektov, formou povrchového, čiastočne sondážneho výskumu bude vykonaný aj výskum architektonických konštrukcií zistených archeologickým výskumom, miera skúmania zistených podzemných konštrukcií bude vyplývať z rozsahu a zistení archeologického výskumu, cieľom bude definovanie charakteru skúmaných konštrukcií s návrhom ich obnovy a prezentácie ich pamiatkových hodnôt.

d) archeologický výskum:

- forma a rozsah archeologického výskumu budú spresnené v záväznom stanovisku KPÚ Trenčín k vypracovanej projektovej dokumentácii obnovy západného paláca a západnej bašty, v prípade realizácie hĺbkových stavebných zásahov bude nevyhnutné zabezpečiť doskúmanie paláca a bašty formou archeologickej sondáže pre umožnenie zistenia vrstiev viažucich sa na najstaršie murivá objektov, cieľom výskumu je zachytiť, identifikovať, dokumentovať a vyhodnotiť stratigrafiu terénu a vyhodnotiť doteraz neznáme hnutelné a nehnuteľné archeologické nálezy, zistené archeologické situácie budú zdokumentované metódami archeologického výskumu, sutina a zemina budú sitované, pri výskumných prácach je potrebné využívať detekčné zariadenie na vyhľadávanie kovov.

Pri zabezpečení architektonicko-historického a archeologického výskumu je Obec Beckov povinná:

- a) **podľa § 35a odseku 1 pamiatkového zákona zabezpečiť vykonanie architektonicko-historického výskumu osobou oprávnenou vykonávať architektonicko-historický výskum a podľa § 36 ods. 4 pamiatkového zákona zabezpečiť vykonanie archeologického výskumu právnickou osobou oprávnenou vykonávať archeologické výskumy**, o čom písomne upovedomí KPÚ Trenčín,
- b) **odovzdať bezodplatne spracovanie dokumentácie** západných fasád a doteraz neprístupných častí západného paláca a západnej bašty so spresneným návrhom ich obnovy správne orgánu **na schválenie ako stupeň prípravnej dokumentácie obnovy NKP**, táto dokumentácia bude spracovaná prostredníctvom realizátora architektonicko-historického výskumu,
- c) **podľa § 39 ods. 11 pamiatkového zákona odovzdať bezodplatne jedno vyhotovenie výskumnej dokumentácie** z archeologického výskumu **spolu so stanoviskom pamiatkového úradu** spracovanej oprávnenou osobou podľa § 39 ods. 9 pamiatkového zákona a v zmysle § 7 a § 10 vyhlášky Ministerstva kultúry SR č. 231/2014 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva kultúry SR č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva pamiatkový zákon správne orgánu a archeologickému ústavu, súčasťou tejto dokumentácie bude spracovanie **výsledkov vyhodnotenia** architektonických konštrukcií zistených archeologickým výskumom **realizátorom architektonicko-historického výskumu**;
- c) **lehotu odovzdania výskumnej dokumentácie** podľa § 39 ods. 11 pamiatkového zákona **určil KPÚ Trenčín na 60 dní od skončenia terénnej časti výskumu**; v odôvodnenom prípade na základe žiadosti o predĺženie termínu na spracovanie výskumnej dokumentácie určí KPÚ Trenčín zmenu lehoty odovzdania výskumnej dokumentácie;
- oprávnená osoba je povinná v zmysle § 39 ods. 5 oznámiť KPÚ Trenčín začatie pamiatkového výskumu najmenej päť dní vopred a ukončenie terénnej časti pamiatkového výskumu bezodkladne;
- d) zoznam osôb oprávnených Ministerstvom kultúry SR na vykonávanie architektonicko-historického a archeologického výskumu je k dispozícii na KPÚ Trenčín, Pamiatkovom úrade SR Bratislava a na internetovej adrese www.pamiatky.sk, www.culture.gov.sk;
- e) terénne úpravy a realizácia archeologického výskumu nesmú narušiť žiadne z existujúcich architektúr hradu;
- f) zabezpečiť ochranu nálezových situácií a architektúr zistených archeologickým výskumom pred poveternostnými podmienkami.

Krajský pamiatkový úrad Trenčín v súlade s § 33 ods. 1, 2 a 4 pamiatkového zákona

u r č u j e

vykonať obnovu kamenných opracovaných článkov (kamenárskych prvkov ostení otvorov, dvojramenné schodisko pred východnou fasádou západného paláca) a historických omietok západného paláca a západnej bašty reštaurovaním, ktorému bude predchádzať reštaurátorský výskum a vypracovanie ucelenej reštaurátorskej dokumentácie v rozsahu A: Správa z reštaurátorského výskumu a B: Návrh na reštaurovanie pri dodržaní nasledovných podmienok:

1. Reštaurátorský výskum bude realizovaný v rozsahu: kamenné opracované články (kamenárske prvky ostení, dvojramenné schodisko pred východnou fasádou západného paláca), historické omietky (hladené a mierne zvlnené omietky bez výzdoby a s maľovanou výtvarnou a plastickou výzdobou) západného paláca a západnej bašty.
2. Reštaurovanie predmetných súčastí kultúrnej pamiatky **bude realizované konzervačnou metódou**, prípadná rekonštrukcia chýbajúcej kamennej hmoty a historickej omietky bude vopred konzultovaná s KPÚ Trenčín.
3. Reštaurátorské práce podľa § 33 ods. 7 pamiatkového zákona môže vykonávať

- a) v zmysle § 5 ods. 2 písm. a) až d) zákona NR SR č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov člen Komory reštaurátorov (zoznam členov je dostupný na www.restauro.sk),
- b) vysoká škola v rámci študijného programu reštaurátorská tvorba uskutočňovaného v študijnom odbore reštaurátorstvo.
4. Reštaurátor musí mať osvedčenie v príslušnej špecializácii - **reštaurovanie kamenných architektonických článkov a historických omietok.**
5. Dodávateľ reštaurátorských prác vypracuje návrh na reštaurovanie ako záväzný podklad na realizáciu reštaurovania. Tejto časti dokumentácie bude predchádzať reštaurátorský výskum kultúrnej pamiatky v danom rozsahu, ktorého výsledky budú spracované v správe z reštaurátorského výskumu.
6. Správa z reštaurátorského výskumu a návrh na reštaurovanie budú obsahovať náležitosti stanovené Vyhláškou MK SR č. 253/2010 Z. z. v znení vyhlášky Ministerstva kultúry SR, č. 231/2014 Z. z., ktorou sa vykonáva pamiatkový zákon:
- a. meno a priezvisko autora reštaurátorskej dokumentácie a základné identifikačné a technické údaje o predmete reštaurovania,
  - b. umelecko – historický opis predmetu reštaurátorského výskumu formou inventarizačného súpisu jednotlivých prvkov,
  - c. charakteristiku reštaurátorského výskumu, opis jeho vykonania vrátane inventarizácie, odôvodnenia a vyhodnotenia sond,
  - d. petrografický rozbor odobratých vzoriek z kamennej hmoty kamenných architektonických článkov,
  - e. podrobné vyhodnotenie reštaurátorského výskumu,
  - f. zhodnotenie technického stavu a charakteristiku pamiatkových hodnôt reštaurátorsky skúmanej časti kultúrnej pamiatky na základe výsledkov reštaurátorského výskumu,
  - g. základný cieľ, charakteristiku a rozsah reštaurovania kultúrnej pamiatky, návrh postupu a technológie reštaurovania s ich odôvodnením na základe získaných poznatkov o stave a materiálovom zložení reštaurátorsky skúmanej časti kultúrnej pamiatky,
  - h. fotografickú dokumentáciu predmetu reštaurovania a grafickú dokumentáciu reštaurátorsky skúmanej časti kultúrnej pamiatky so zameraním, **grafická dokumentácia bude obsahovať návrhy reštaurátorskou rekonštrukciou dopĺňaných kamenných prvkov,**
  - i. elektronickú verziu dokumentácie (CD, príp. DVD nosič), ktorá musí byť obsahovo totožná s vytlačenou verziou,
  - j. zámer na reštaurovanie a rozhodnutie krajského pamiatkového úradu, na základe ktorého sa reštaurátorský výskum a reštaurovanie vykonáva.
7. **Obec Beckov predloží** vypracovanú Správu z reštaurátorského výskumu a Návrh na reštaurovanie kultúrnej pamiatky v predpísanom rozsahu najneskôr do 60 dní po ukončení reštaurátorského výskumu **KPÚ Trenčín na schválenie.**
8. S realizáciou reštaurátorských prác je možné začať až po vydaní rozhodnutia k 1. stupňu reštaurátorskej dokumentácie (Správa z reštaurátorského výskumu a Návrh na reštaurovanie).
9. Ak v priebehu reštaurovania dôjde k novým skutočnostiam alebo odkrytiu nepredpokladaného nález, zodpovedný reštaurátor je povinný práce prerušiť až do vydania rozhodnutia krajského pamiatkového úradu. Krajský pamiatkový úrad rozhodne o ďalšom postupe najneskôr do troch pracovných dní od prerušenia prác.
10. KPÚ Trenčín si po vydaní rozhodnutia ponechá jedno vyhotovenie 1. stupňa reštaurátorskej dokumentácie na vykonávanie štátneho pamiatkového dohľadu. **Po ukončení reštaurovania**

je Obec Beckov povinná do 60 dní KPÚ Trenčín odovzdať bezplatne jedno vyhotovenie dokumentácie vykonaných reštaurátorských prác.

Štátny pamiatkový dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu bude vykonávať KPÚ Trenčín.

Každú zmenu nad rámec tohto rozhodnutia je nutné prerokovať a schváliť správnym orgánom.

Odôvodnenie

Dňa 12.09.2019 sa z podnetu vlastníka NKP Hrad Beckov Obce Beckov konalo pracovné rokovanie k plánovanej obnove západného paláca a západnej bašty NKP Hradu Beckov. Obec Beckov prezentovala zámer obnovy, ktorý vychádza z návrhov obnovy spracovaných v rámci architektonicko-historického výskumu západného paláca a západnej bašty NKP Hradu Beckov z rokov 2017 a 2018 (vypracoval Ing. arch. Martin Bóna, PhD. a Ing. Miroslav Matejka). Priestor má byť využívaný pre muzeálne a spoločenské účely a obnovený v zmysle spracovaných návrhov obnovy schválených záväznými stanoviskami KPÚ Trenčín k výskumným dokumentáciám č. konania KPUTN-2018/1216-13/34928 zo dňa 04.05.2018 a č. konania KPUTN-2019/2941-17/75772 zo dňa 23.09.2019. Súčasťou obnovy v zmysle schválených návrhov obnovy bude umiestnenie elektroinštalácie v priestoroch západného paláca a západnej bašty, nad 2.NP v rozsahu dvoch miestností (F, G) bude realizovaný drevený strop, v priestore západnej bašty skrytá strecha a v rámci horného hradu bude v priestore vstupu do horného hradu pri západnej stene obytnej veže možné umiestniť 2 toalety. Bolo konzultované aj umiestnenie elektrorozvodnej skrine v priestore bašty pri juhozápadnej fasáde západného paláca, kde bude vizuálne najmenej vnímateľná. Dňa 12.09.2019 Obec Beckov, v zastúpení starostom obce Danielom Hladkým, vlastníkom NKP Hrad Beckov, zapísanej v ÚZPF pod číslom 1180/1-18, parcelné číslo 384, katastrálne územie Beckov, požiadala o vydanie rozhodnutia k zámeru obnovy západného paláca a západnej bašty NKP Hradu Beckov.

V rámci vyššie uvedených pamiatkových objektov Hradu Beckov bol vykonaný architektonicko-historický výskum. Výskumné dokumentácie: „NKP Hrad Beckov, č. ÚZPF 1180/1-18, architektonicko-historický výskum západnej bašty (1180/6)“ a „Beckov - NKP Hrad Beckov, Palác hradný (západný), č. ÚZPF 1180/5, architektonicko-historický výskum 2018“ boli spracované na základe požiadaviek určených v rozhodnutí KPÚ Trenčín č. konania KPUTN-2016/3333-8/98037 zo dňa 15.12.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 02.01.2017.

Návrh obnovy západnej bašty NKP Hradu Beckov schválený KPÚ Trenčín záväzným stanoviskom č. konania KPUTN-2018/1216-13/34928 zo dňa 04.05.2018 nadväzuje na už začatú nosnú konzervačnú metódu pamiatkovej obnovy s čiastkovou rekonštrukciou vybraných častí. Z hľadiska dlhodobej ochrany pripúšťa aj možnosť realizácie skrytej strechy odvodnenej chrličom do svahu, aby bolo možné chrániť jednotlivé interiérové prvky a zároveň perspektívne vytvoriť kryté expozičné priestory pre návštevníkov. Prípadná realizácia skrytého zastrešenia západnej bašty nesmie vizuálne narúšať siluetu hradnej zrúcaniny a technicky negatívne ovplyvniť zachované historické murivá.

Návrh obnovy západného paláca NKP Hradu Beckov schválený KPÚ Trenčín záväzným stanoviskom č. konania KPUTN-2019/2941-17/75772 zo dňa 23.09.2019 nadväzuje na už začatú nosnú konzervačnú metódu pamiatkovej obnovy doplnenú o čiastkové rekonštrukcie vybraných častí. Cieľom je v maximálnej miere zakonzervovať ucelene zachovanú konštrukciu západného paláca so všetkými historickými prvkami a zachovať jeho dnešnú autentickú – do istej miery ruinálnu podobu. Pri korekčnej obnove je potrebné v maximálnej možnej miere pozornosť orientovať na zachovanie a ochranu všetkých autentických zvyškov hradnej architektúry. Táto požiadavka je prioritná najmä so zreteľom na frekventovanú návštevnosť zrúcaniny s postupným záujmom o využívanie jednotlivých

priestorov na expozičné účely. Zámer obnovy počíta s realizáciou dreveného stropu nad 2. NP v rozsahu miestností F a G, zapojením priestorov západného paláca do expozície a pre spoločensko-vzdelávacie účely s uzatvorením vstupov a okenných otvorov západného paláca. Z realizovaných nevhodných úprav je potrebné korigovať vstupy z nádvorja do paláca a vstupy v priečkach, v ktorých je potrebné obnoviť lôžka po portáloch, ktoré boli v 80. rokoch zamurované. Zároveň je potrebné odstrániť nevhodnú povrchovú úpravu z čias konzervácie, k čomu už čiastočne došlo počas minulých rokov.

Západný palác a západná bašta hradného komplexu patria k hodnotným a najautentickejšie zachovaným častiam hradu, ktorý patrí k šľachtickým rezidenčným sídlam odzrkadľujúcim vtedajšiu úroveň staviteľstva a výtvarného umenia.

Vzhľadom na potreby obnovy objektu je potrebné počítať s navrhovanými doplnkovými výskumami: v predstihu obnovy po postavení lešenia vykonať doplnkový architektonicko-historický výskum, doplnkový dendrochronologický výskum, realizovať revíziu archeologický výskum a reštaurátorský výskum – reštaurovanie, konzerváciu kamenárskych prvkov ostení a historických omietok. Pri prácach súvisiacich s obnovou je nutné rešpektovať schválené návrhy obnovy. Pri realizačných prácach obnovy je potrebné zabezpečiť spoluprácu výskumníka a realizátora návrhu obnovy, statika a autora projektovej dokumentácie obnovy s realizátorom obnovy.

Práce obnovy budú realizované v areáli NKP Hrad Beckov. Jedná sa o polohu osídlenú už v období praveku. Dejiny osídlenia hradného vrchu začínajú v období neskorého laténu. Kultúrna vrstva datovaná materiálom do neskorého laténu sa zachytila aj v priestore horného hradu. Okrem neskoroláténskej a púchovskej keramiky sa tu našli aj fragmenty pripomínajúce dácku keramikou. Archeologický výskum beckovského hradu priniesol doklady aj o veľkomoravskom osídlení hradného kopca v druhej polovici 9. storočia. Osídlenie kontinuálne pokračovalo v 10. – 12. storočí. Tento horizont je na beckovskom hrade zastúpený objektom výrobného charakteru a ešte početnejšou keramikou ako zo sídliskovej vrstvy veľkomoravskej. Význam výšinného sídliska s nárastom osídlenia v 10.-12. storočí vyvrcholil výstavbou kamenného hradu v polovici 13. storočia, počas ktorej sa porušilo staršie praveké i včasnostredoveké osídlenie hradného kopca. Prvé písomné zmienky o ňom pochádzajú z roku 1208. Stavebno-historický výskum v rokoch 1971 – 1975 pod vedením M. Kodoňovej objasnil stavebno-historický vývoj hradného komplexu. Nasledoval architektonicko-historický výskum objektov severnej časti horného hradu (severného paláca a kaplnky) z rokov 2006-2007, kaplnky a sakristie, západnej bašty a západného paláca s návrhmi obnovy, ktoré vypracovali Ing. arch. M. Bóna, PhD. a Ing. M. Matejka. Celkový vývoj objektu je rozčlenený do vývojových etáp od neskororománskej (pravdepodobne 1. polovice 13. storočia) až po novodobé konzervačné úpravy realizované v 20. storočí, ktoré boli realizované prevažne v 80. rokoch 20. storočia. Práce obnovy nadväzujú na realizáciu prác v predchádzajúcich rokoch. Na základe týchto skutočností rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Toto rozhodnutie v zmysle § 44a po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom KPÚ Trenčín na Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v Bratislave. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

PhDr. Eva Gazdíková
riaditeľka KPÚ Trenčín

Doručuje sa

Obec Beckov, 916 38 Beckov 180

Hrad Beckov, záujmové združenie právnických osôb